

1.5. Powiązanie z przepisami prawa i dokumentami strategicznymi

Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG

Cel dyrektywy:

- dążenie Państw członkowskich do osiągnięcia oszczędności w zakresie wykorzystania energii w wysokości 9% w dziewiątym roku stosowania dyrektywy (licząc od 2008 r.).
- dawanie dobrego przykładu przez sektor publiczny w zakresie inwestycji, utrzymania i innych wydatków na urządzenia zużywające energię, usługi energetyczne i inne środki poprawy efektywności energetycznej.

Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE

Cel dyrektywy:

- zachęcenie państw członkowskich do promowania produkcji energii ze źródeł odnawialnych, poprzez możliwość zobowiązania operatora systemu do przyznawania pierwszeństwa tym instalacjom, które wykorzystują odnawialne źródła energii, odpady lub takie źródła, które produkują łącznie ciepło i elektryczność.

Dyrektywa 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych

Cel dyrektywy:

- wspieranie zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej na wewnętrzny rynek energii elektrycznej,

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Cele w zakresie poprawy efektywności energetycznej:

- dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
- konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE15.

Cele w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:

- racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;
- budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;
- zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;

Cele w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:

- wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
- osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
- ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw,
- wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;

- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;

Cele w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:

- zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;

Cele w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:

- ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
- ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
- zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Cele średniookresowe do 2016 r. – jakość powietrza:

Dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z:

- dyrektywy 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (tzw. Dyrektywa LCP),
- dyrektywy CAFE,
- rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych.

Kierunki działań w latach 2009-2012:

- dalsza redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii,
- możliwie szybkie uchwalenie nowej polityki energetycznej Polski do 2030 r., w której zawarte będą mechanizmy stymulujące zarówno oszczędność energii, jak i promujące rozwój odnawialnych źródeł energii,
- modernizacja systemu energetycznego,
- podjęcie działań związanych z gazyfikacją węgla oraz z techniką podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- opracowanie i wdrożenie przez właściwych marszałków województw programów naprawczych w 161 strefach miejskich, w których notuje się przekroczenia standardów dla pyłu drobnego PM10 i PM2,5 zawartych w Dyrektywie CAPE.

Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej

Opracowany w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego jakości powietrza w zakresie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w 2011 roku. Strefa podkarpacka obejmuje obszar całego województwa podkarpackiego za wyjątkiem miasta Rzeszowa. W ramach programu wskazano następujące działania:

1. działania pierwsze:

- opracowanie i wdrożenie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla miast: Stalowa Wola, Nisko, Mielec, Kolbuszowa, Leżajsk, Łańcut, Tyczyn, Boguchwała, Dębica, Pilzno, Strzyżów, Jasło, Krosno, Brzozów, Sanok, Przemyśl, Jarosław,
- podłączenie do sieci ciepłej lub zastosowanie do ogrzewania energii elektrycznej w zabudowie wielorodzinnej,
- wymiana niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na piece gazowe w zabudowie jednorodzinnej,
- wymiana nieefektywnego ogrzewania na paliwa stałe na nowoczesne piece retortowe lub peletowe, w zabudowie jednorodzinnej,

2. działania drugie: mycie ulic metodą na mokro, co jest szczególnie istotne w ograniczeniu zanieczyszczenia powietrza pyłem unoszonym z powierzchni jezdni, szczególnie w okresach bezdeszczowych,
3. działania trzecie: edukacja społeczeństwa w zakresie: szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, korzyści płynących z podłączenia do scentralizowanych źródeł ciepła, termomodernizacji, promocja nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła i inne.
4. działania czwarte:
 - stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłów PM10 i PM2,5 oraz B(a)P, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących np. układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta, wprowadzania zieleni izolacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz ustalenia zakazu stosowania paliw stałych, w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), zakazu likwidacji sieci cieplnej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci cieplnej) na indywidualne,
 - uchwalenie planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach przekroczeń wskazanych w Programie Ochrony Powietrza oraz zawarcie w nich zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci cieplnej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego na indywidualne,
5. działanie piąte: stosowanie odpowiednich zapisów, zakazujących spalania odpadów ulegających biodegradacji na terenach ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych i na terenach zielonych miast,
6. działanie szóste: podłączenie do sieci cieplnej zakładów przemysłowych i spółek miejskich (likwidacja ogrzewania węglowego),
7. działanie siódme: stworzenie i utrzymywanie systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz o jego wpływie na zdrowie.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 r.

Cel nadrzędny

Wdrożenie polityki ekologicznej państwa na obszarze województwa podkarpackiego – zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej oraz tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Priorytet 4. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu

Cele średniookresowe

- Osiągnięcie oraz utrzymanie wymaganej prawem jakości powietrza atmosferycznego.
- Przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu poprzez sukcesywną redukcję emisji gazów cieplarnianych.

Cele krótkookresowe

- Poprawa stanu jakości powietrza w rejonach występowania stwierdzonych przekroczeń wartości kryterialnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu poprzez ograniczenie ich emisji.

Priorytet 5. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędność

Cele średniookresowe

- Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w województwie (do 15% w 2020 roku).
- Zmniejszanie energochłonności gospodarki, zarówno w zakresie procesów wytwórczych, jak i świadczenia usług oraz konsumpcji.

Cel krótkookresowy

- Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w województwie (do 11,9% w roku 2015).

Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020

Cel główny strategii

Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.

PRIORYTET TEMATYCZNY 4.2. Ochrona środowiska

CEL: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.

Kierunki działań

4.2.1. Zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie czystości powietrza i hałasu.

PRIORYTET TEMATYCZNY 4.3. Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii

CEL: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.

Kierunki działań

4.3.1. Efektywne wykorzystanie dotychczasowych, konwencjonalnych źródeł energii oraz zasobów gazu ziemnego występujących na terenie województwa podkarpackiego.

4.3.2. Racjonalne wykorzystanie energii oraz zwiększanie efektywności energetycznej.

4.3.3. Wsparcie rozwoju energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii (OZE).

4.3.4. Współpraca sektora B&R z przedsiębiorcami i j.s.t. na rzecz innowacyjnych rozwiązań w zakresie alternatywnych źródeł energii zwłaszcza OZE i ich wdrażania.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego rok 2002

Cel ogólny

Sterowanie rozwojem przestrzennym województwa, podejmowanie działań oraz określenie i realizacja zadań publicznych o znaczeniu ponadlokalnym.

Cele polityki przestrzennej w dziedzinie środowiska naturalnego i kulturowego

poprawa jakości życia i równoważenie rozwoju, w tym:

- tworzenie warunków do podnoszenia jakości życia mieszkańców i lokalizacji inwestycji poprzez poprawę standardów jakości środowiska do poziomu zgodnego z regulacjami prawa Unii Europejskiej i dostosowywanie do struktur europejskich,
- racjonalne, gospodarcze wykorzystanie zasobów naturalnych dla pozyskiwania wody, energii elektrycznej i ciepłej oraz środków terapeutycznych i leczniczych,
- poprawa i utrzymanie norm czystości powietrza, racjonalne wykorzystanie występujących na terenie Podkarpacia kopalni.

Cel polityki przestrzennej w dziedzinie komunikacji i infrastruktury technicznej

poprawa jakości życia i równoważenia rozwoju, w tym:

- zapewnienie możliwości dostaw gazu do każdego miejsca na terenie województwa,
- wprowadzanie ekologicznych źródeł zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą.

Strategia Rozwoju Powiatu Brzozowskiego na lata 2015-2024

Misja: Powiat Brzozowski, położony na południowo-zachodniej części Pogórza Dynowskiego w środkowym biegu rzeki San, to obszar rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości z zagospodarowanymi terenami inwestycyjnymi oraz rozwiniętą infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną, gdzie kultywuje się bogate tradycje patriotyczno-ludowe i oferuje wysoki poziom nauczania w szkołach.

Cel strategiczny – obszar potencjały i zasoby Powiatu

5. Poprawa stanu i utrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego

Cele operacyjne

- 5.1. Ograniczenie negatywnych zachowań mieszkańców szkodzących ludziom i środowisku
- 5.2. Zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)
- 5.3. Zwiększona efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej

Zadania realizacyjne

- Zwiększanie skuteczności egzekwowania prawa w zakresie ochrony środowiska w stosunku do osób i instytucji, które je naruszają
 - Promowanie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców
 - Promowanie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii przyjaznych dla człowieka i środowiska
 - Wykorzystywanie OZE w obiektach powiatowych
 - Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne
6. Lepsza dostępność komunikacyjna i wysoki standard dróg w Powiecie

Cele operacyjne

- 6.1. Poprawa stanu i parametrów technicznych infrastruktury drogowej i mostowej
- 6.2. Rozwijanie sieci ścieżek rowerowych na terenie Powiatu
- 6.3. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej na obszarze Powiatu

Zadania realizacyjne

- Opracowanie projektów technicznych na przebudowy dróg powiatowych
- Systematyczna przebudowa dróg powiatowych
- Opracowanie projektów technicznych obiektów mostowych
- Przebudowa istniejących i budowa nowych obiektów mostowych
- Budowa mostu na rzece San łączącego Powiat Brzozowski z powiatami przemyskim i sanockim

- Pozyskiwanie terenów na wydzielenie ruchu pieszego przy drogach powiatowych i gminnych
- Współpraca z samorządami gminnymi i innymi właścicielami terenów przy planowaniu i realizacji inwestycji dotyczących budowy chodników dla pieszych
- Promowanie wykorzystanie energooszczędnych systemów oświetlenia dróg i przestrzeni publicznych
- Pozyskiwanie terenów na wydzielenie ruchu rowerowego
- Współpraca z samorządami gminnymi i innymi właścicielami terenów przy planowaniu i realizacji inwestycji dotyczących ścieżek rowerowych
- Cykliczne badanie potrzeb komunikacyjnych na terenie Powiatu
- Stała współpraca samorządu powiatowego z samorządem województwa i samorządami ościennymi w planowaniu i realizacji połączeń komunikacyjnych w systemie transportu publicznego

Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Brzozowskiego na lata 2004-2015

Misja powiatu: Powiat Brzozowski to obszar położony na zachodnim stoku Pogórza Dynowskiego w środkowym biegu rzeki San, typowo rolniczy, z rozwiniętą produkcją zdrowej żywności i przetwórstwem rolno-spożywczym, posiadający liczne gospodarstwa agroturystyczne i ośrodki wodno-rekreacyjne, kultywujący bogate tradycje patriotyczno-ludowe, z rozwiniętą siecią szkół ponadgimnazjalnych i z możliwościami kształcenia na poziomie wyższym, oferujący dogodne warunki inwestowania w rozwój sektora małej i średniej przedsiębiorczości.

Cele strategiczne

Potencjał ludzki, potencjał instytucjonalny, potencjał ekologiczny:

2. Utrzymanie wysokiego poziomu czystości środowiska naturalnego
4. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców

Potencjał techniczny – drogi, obiekty użyteczności publicznej, zagospodarowanie przestrzenne.

1. Dobry stan techniczny dróg

4. Funkcjonująca oczyszczalnia ścieków i spalarnia przy szpitalu
5. Dobrze rozwinięta sieć i infrastruktura drogowa
8. Poprawa stanu technicznego obiektów powiatowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Domaradz 2005

Cel nr 1. Ochrona i poprawa jakości środowiska

Priorytet nr 5/1 – ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu

Działania:

1. przeciwdziałanie zanieczyszczeniom:
 - a) termorenowacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej
 - b) upowszechnianie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii
 - c) upowszechnianie stosowania paliw ekologicznych w kotłowniach i indywidualnych systemach grzewczych
 - d) poprawa warunków ruchu drogowego polegająca na zwiększeniu płynności i przepustowości sieci drogowej
 - e) poprawa standardów technicznych dróg,
2. przeciwdziałanie zmianom klimatu:
 - a) tworzenie warunków dla intensyfikacji ruchu rowerowego – wyznaczanie układu ścieżek rowerowych
 - b) zwiększenie lesistości

Cel nr 2 - Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska

Priorytet nr 2/2 – wykorzystanie energii odnawialnej

Działania:

1. wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnych oraz pomoc dla wprowadzenia bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii
2. włączenie problematyki energii odnawialnej do planów zagospodarowania przestrzennego

Cel nr 4 – edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego

Priorytet nr 4/1 - propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie

Działania:

1. edukacja szkolna,
 - a) kształtowanie nawyków i zachowań proekologicznych rodziców i dzieci
 - b) kształtowanie człowieka świadomego swego współistnienia w zgodzie ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno – kulturowym, zdolnego do samodzielnego działania w zakresie rozwiązywania problemów zachodzących pomiędzy człowiekiem a przyrodą na poziomie szkolnictwa podstawowego i ponad podstawowego
2. edukacja dorosłych,
 - a) rozszerzenie edukacji ekologicznej na wszystkie grupy społeczne, zgodnie
 - b) z założeniami „Agendy 21”,
 - c) egzekwowanie przepisów, zwłaszcza dotyczących: porządku, odpadów, gospodarki wodno- ściekowej i ochrony przed hałasem,
 - d) wdrażanie i sankcjonowanie europejskich standardów w dziedzinie ładu przestrzennego, oszczędności energii itp.,
 - e) zaangażowanie obywateli w procesy decyzyjne
 - f) włączenie w działania edukacji ekologicznej wszystkich służb państwowych
 - g) i samorządowych.
3. edukacja w zakresie kształtowania postaw konsumentów.
 - a) tworzenie świadomości społecznej dotyczącej zachowań komunikacyjnych
 - b) promowanie proekologicznych zachowań poprzez kreowanie zdrowego, zarówno dla człowieka jak i środowiska, modelu poruszania (tworzenie ścieżek rowerowych)
4. agroturystyka- propagowana jako element kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez:
 - a) tworzenie ścieżek dydaktycznych przyrodniczych, kulturowych
 - b) organizowanie „zielonych szkół ”z angażowaniem miejscowej młodzieży w charakterze przewodników
 - c) organizacja przemyślanych ścieżek rowerowych w miejscach atrakcyjnych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, szczególnie na obszarach chronionych
 - d) propagowanie na tych terenach(wytyczanie szlaków) narciarstwa biegowego i śladowego

Strategia Społeczno-Gospodarczego Rozwoju Gminy Domaradz 1999-2015

Cele związane z poprawą jakości nawierzchni dróg i komunikacji

- Zwiększenie nakładów na utrzymanie i remont dróg, mostków, rowów, poboczy i placów wiejskich
- Poprawa nawierzchni dróg powiatowych, gminnych oraz dróg dojazdowych do zagród i pól
- Budowa lub remont chodników, poboczy przy głównych drogach i ulicach
- Poprawę funkcjonowania komunikacji autobusowej w szczególności do Baryczy

Cele związane z dostawą energii elektrycznej

- Poprawę oświetlenia ulic i dróg
- Utrzymanie stałego napięcia w sieci, szczególnie w godzinach szczytu
- Budowę prywatnych stacji transformatorowych, elektrowni wiatrowych, wodnych
- Przebudowę linii niskiego i średniego napięcia
- Budowa nowych stacji transformatorowych

Cele związane z gazyfikacją gminy

- Podłączenie gazu i przebudowa istniejącego ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej
- Budowa nowych sieci przesyłowych
- Rozwój dystrybucji gazu w butlach przez prywatne firmy

Cele związane z gospodarką komunalną

- Zwiększenie nakładów na utrzymanie i remonty obiektów użyteczności publicznej
- Zwiększenie publicznych robót interwencyjnych

Cele związane z ochroną środowiska naturalnego

- Likwidacja kotłowni węglowych i przejście na ogrzewanie gazowe
- Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców, organizacja szkoleń, konkursów
- Zwiększenie egzekwowania prawa w zakresie ochrony środowiska przez władze gminy

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY DOMARADZ

2.1. Lokalizacja

Gmina Domaradz jest gminą wiejską, położoną w województwie podkarpackim, w powiecie brzozowskim. Powierzchnia gminy wynosi 56,5 km², gęstość zaludnienia 107 osób/km². Siedziba znajduje się w miejscowości Domaradz. W gminie znajdują się 3 miejscowości: Domaradz, Barycz, Golcowa (rys. 1). Z gminą Domaradz graniczą gminy: Jasienica Rosielna, Brzozów, Błażowa, Niebylec i Nozdrzec.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski Gmina znajduje się w megaregionie Region Karpacki, w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, w podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Gmina jest częścią makroregionu Pogórze Środkowobeskidzkie, mezoregionu Pogórze Dynowskie obejmującego prawie cały obszar gminy i Pogórze Strzyżowskie w zachodniej części gminy (Kondracki 2002). Są to obszary pogórzy, składające się z szerokich garbów o kierunku zbliżonym do równikowego, poprzecinany doliną Sanu wraz z dopływami.

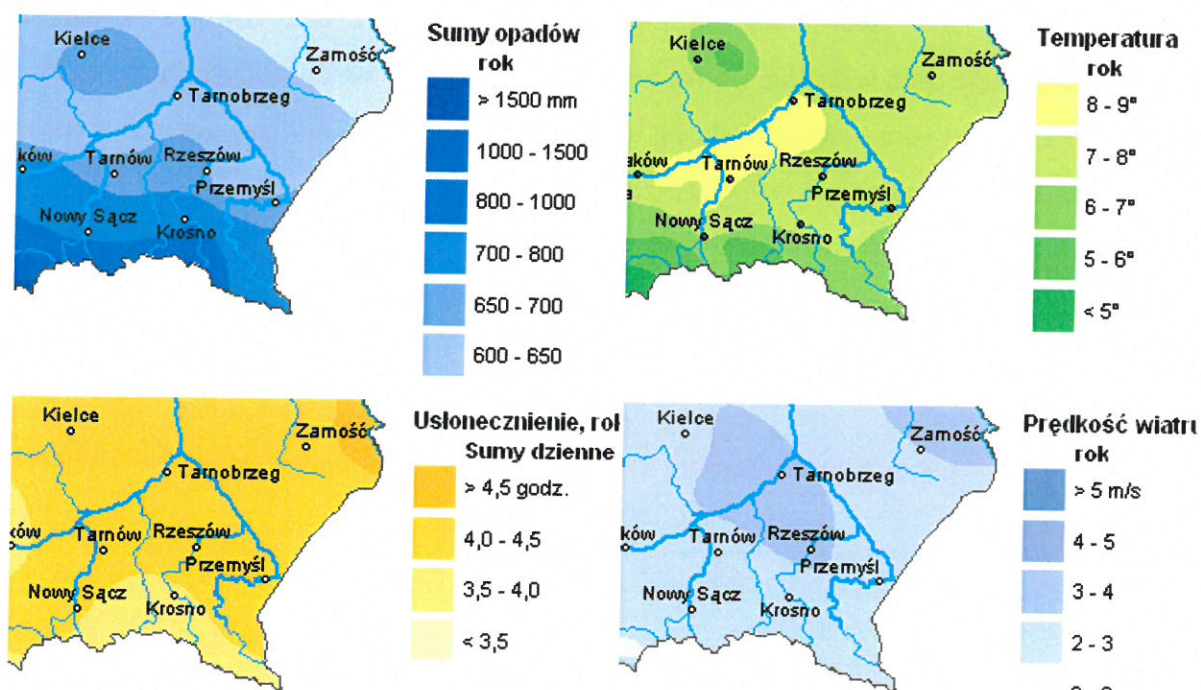


Rysunek 1. Gmina Domaradz (domaradz.e-mapa.net)

2.2. Klimat

Warunki klimatyczne Gminy Domaradz są uzależnione od warunków lokalnych tj. ukształtowanie terenu. Główne cechy klimatyczne Gminy to (rys. 2):

- roczna suma opadów na poziomie 750-800 mm, najwięcej w okresie letnim (250-400 mm), najmniej w okresie zimowym (80-180 mm),
- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 4-8 stopni C,
- średnia temperatura w zimie -4 stopnia C,
- średnia temperatura w lecie 18 stopni C,
- średnie roczne usłonecznienie rzeczywiste wynosi 3,5-4 godzin/dobę,
- średnia roczna prędkość wiatru na poziomie 2-3 m/s,
- dominują wiatry południowe i południowo-zachodnie,
- pokrywa śnieżna zalegająca 60-150 dni w ciągu roku, od przełomu listopada i grudnia do przełomu marca i kwietnia.



Rysunek 2. Klimat południowo-wschodniej Polski (maps.igipz.pan.pl)

2.3. Demografia

Dane demograficzne, przedstawione przez GUS pokazują zmianę liczby ludności w Gminie Domaradz w latach 2009-2015 (tab. 1), która w przeciągu tych lat zmalała o 14 osób. Przyrost naturalny w latach 2009-2015 zmniejszył się z poziomu 1,8 do -2,1, obecnie liczba urodzeń żywych jest mniejsza od liczba zgonów.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Domaradz w latach 2009 – 2015 (GUS, 2015)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	6083	6177	6164	6141	6139	6091	6069
mężczyźni	3068	3112	3109	3098	3104	3082	3067
kobiety	3015	3065	3055	3043	3035	3009	3002

Pod koniec roku 2015 gminę zamieszkiwało 6069 osób, z czego kobiety stanowiły około 49,5% całego społeczeństwa. Powierzchnia gminy wynosi 56,5 km², więc statystycznie na 1 km² przypada 107 osób. Z danych zaprezentowanych przez GUS również wynika, że największą część osób w Gminie Domaradz stanowią osoby w wieku produkcyjnym, liczba ta z roku na rok jest coraz większa (tab. 2). Również przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym.